

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL: lei 2,60 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Linia pe pagina 7 și 8 bani 20 —

CATASTROFA VAPORULUI «ERZSÉBET KIRALYNE» PE DUNARE. — (Vezi explicație)

Caragiale a murit

Caragiale a murit.

O operă nemăsurat de mare și care putea cuprinde încă ani mulți din viața noastră intelectuală s'a încheiat, atunci când nimcui nu se aștepta.

Așa frântă cum este, însă, opera lui Caragiale rămâne mai presus aproape de tot ce literatura contemporană ei a produs, într-o opera în care Caragiale nu este numai suflu românesc, nu este numai viață românească, ci este durere și bucurie, este răs și plâns, este durerea și plânsul celui care vede țara batjocorită, răsul și bucuria celui care găsește mijlocul să o scape de batjocură.

Căci satira lui Caragiale este durere și plâns, este răs și bucurie, aceea pe care nimeni întreg le va avea puterea pe față.

Caragiale a murit, dar opera lui trăiește.

Să plângem pe Caragiale, dar să-i înmărmăzim cu bucurie opera, aceea care ne este atât de bună oglindă a căderii și înălțării noastre.

UNIVERSUL LITERAR.

L. L. CARAGIALE

De câte ori am auzit de el, nu mi l-am putut închipui altfel, decât cum îl văzusem cu câțiva ani în urmă la Berlin, scurt la vorbă, greu la sfaturi, privind dintr'un punct de vedere absolut individual toate lucrurile ce-l înconjurau.

Atunci îl căutasem cu curiozitatea de a cunoaște pe autorul „Scrisoarelor pierdute” și mânat de acel sentiment nelămurit care, între străini, te apropie, mai mult de cât ori unde, de tot ce-ți al tău.

Maestrul m'a primit ca pe mulți alții, privind-mă curios pe din-supra ochelariilor cu micie groase, s'a învârtit apoi încet împrejur și m'a întrebat: „Ei, m'ai văzut băte?” și a plecat.

Târziu de tot am înțeles că acesta era Caragiale omul, care nu cunoștea și nu admitea în viața lui rafinarea manierelor de lume subțire, care n'a fost tălmăcit cu mișcările laudelor mai mult sau mai puțin mirositoare și nici n'a tolerat în preajma lui admirația propriei sale persoane.

Disprețuitor de forme și distrugător de prejudeți a inaugurat în literatura românească teatrul o egocă nouă, punând în scenă tot binele și răul deopotrivă, așa cum îl primise, fără nici o intermediare. Poate că la nici un scriitor dramatic al nostru, fiecare idee, fiecare cuvânt din opera lui are o semnificație particulară, lămurind o tendință de regenerare a moravurilor contemporane, cărora cu tot ridicolul și doctrina utilitaristă a vremii, înțelese-se să le imprimase un zimb-de-artă.

Așa l-am cunoscut în toată activitatea lui de mai târziu ca artist, necruțător și răsvrătit, care se învârtise de lume, surghinindu-se într-o țară străină, cu credința că după Eminescu, Albu și Coșbuc nu mai e nici o autoritate în poezia românească.

Târziu, când l-am revăzut într'un târgușor din Moldova, cu patru ani

în urmă, am făcut cunoștință cu Caragiale scriitorul, care se izbise de atâtea decepții urcând în drumul său spre culme. Poate nici odată nu mi-a spus cineva cu atâtă convingere ca el „că scriind e meșteșug cu care mori de foame”, dar din felul în care vorbea, am ghicit că maestrul mai avea ceva de spus, un gând nemărturisit, o credință pe care o căutase în cursul celor treizeci și mai bine de ani plini de muncă grea și neînțeleasă în literatura românească: Scopul scrierii și neînțeleasă de cât de cel puțin și aștept, de a crea o lume așa cum o cristalizase el prin prisma vederilor sale de artist.

Pe cât era însă de necruțător în scrierile sale și în viață față de toți și față de sine însuși, mai ales pe atât era de bun. Și bunătatea aceasta se degajază din toată opera lui de apostol a unei credințe noi care prindea să-și facă drum.

Dar bunătatea și dragostea lui nemărginită nu se îngrădea numai la eroii creațiilor de el, ci îmbrățișa tot pământul românesc, pe care-l cunoștea de aproape. Legăturile lui cu Ardealul ne-o dovedește în destul, căci vremea din urmă petrecu luni întregi printre românii de dincolo, dând îndemnul, cu vorba și cu scrisul, la o înțelegere dreaptă a rostului vremii.

În avântul lui profetic a încercat de multe ori să scrie ceea ce nu se poate, dar când se învârtise de decepții, nu rămânea înfrânt, ci trecea cu o glumă de scântecilor spirituale, spre ținta care-l aștepta.

Și-acum când citești vestea morții sale, am convingerea că maestrul a ajuns la capătul drumului său, unde cu gest sarcastic s'a desbrăcat de mâna de țărâni, pentru ca să treacă în veșnicia unde va găsi răsplata obiectivă a lui.

Omul a murit de acum; scriitorul, artistul însă trăiește.

I. G. Brad-

MOARȚA LUI CARAGIALE ȘI PREȘA

Sub-directorul „Universului”, d. V. Mesteghea, scrie următoarele rânduri adânc simțite și lochese cu o propunere care ne trebui nu numai luată în seamă, dar și adusă cât de curând la îndeplinire.

Sunt unele vești triste, care cad ca niște bombe sfâșind inimile.

Din acestea a fost aceea a morții lui Caragiale; a sfâșiat inimile și a stors lacrimi din ochii tuturor, căci, cine nu l-a cunoscut și nu la iubit pe maestrul.

Nu mai vorbesc de prietenii săi intimi. Ei sunt literalmente deprimați. B. Delavrancea și-a petrecut ziua de ieri plângând. Și câți ca el?

„Universul”, care a avut mândria de a număra pe Caragiale printre colaboratorii săi de seamă și și-a împodobit timp îndelungat coloanțele cu scrierile geniale ale maestrului, se

o parte mare la doliul adânc ce a cuprins întreaga națiune.

Notă ceștia de la „Universul” care am cunoscut de aproape pe maestrul nu vom uita nici odată vizitele ce le făcea la redacția noastră adunându-ne cuvinte binevoitoare și de îmbărbătare. Petrecam câteva minute cu adevărat delicioase și nu ne săturam stând de vorbă cu el. Spiritul lui scriitor, verba-i neseacă, și puterea lui de pătrundere ne captivau.

La plecarea, ceea ce ne recomanda în deosebi era ca să nu lăsăm să se strecoare în articolele sale greșeli de tipar de cart. avea o mare încredere în ea ca în orice altă lucrare. Același era și ortografia specială și unele mici neînțelegeri, lucruri de care nu prea făcea caz, după expediția tipografică. Totuși, ne făcuserăm înțeles pentru ca să-i facem pe plac.

Caragiale își trimisese manuscrisul din Berlin. Își cântărea însă apa de bine cuvintele, încât se întâmpla uneori ca, după expedierea articolelor, să ne ceardă prin scrisori sau chiar prin telegrame să schimbăm oare cuvânt care nu prea i se plăcea în locul lui.

Voluntățile „Moment” este compus din foiletoane publicate în „Universul”.

Caragiale nu și-a întrerupt colaborarea la „Universul” de cât pentru cuvântul că lucra la o nouă capodoperă. Nu știa dacă a sfârșit-o sau dacă l'a surprins moartea în momentul când își crea personajele în piatră cu forme neperitoare așa cum numai el știa să le creeze.

Dar, oricând va fi terminat ori că nu vom afla lucrurile, opera lui Caragiale, atât de generoasă, e mai mult de cât suficientă spre a-l adăuga în muzeele noastre.

De sigur că compunerea sa este un marele scriitor și în același timp.

Unde va fi înscris în memoria?

Ar trebui un Pantheon unde să se strângă oemintele tuturor bărbatilor geniali ai acestei țări și unde să se odihnescă alături rămașurile unor genii cu Eminescu, Caragiale, Kogălniceanu sau C. A. Rosetti și Pantheonul acesta ar fi tot atât de majestuos ca și cel din Paris în care Victor Hugo se odihnește alături de Voltaire și de Jean Jacques Rousseau.

„Dimineața” scrie:

—Ar fi să lipsim de la datorie, dacă am încheia aceste rânduri, fără a aminti că marele scriitor a fost — ca toți artiștii geniali — și un mare călător. B. caracteristică: că unul din opusurile sale din urmă, pe care l'a publicat, se ține în „1907”, gazetă care era înțelesă genialului. A. atenția literaturii, problema agrară și mișcările politice care se ocupă cu dăruirea, — și cu drepturile a prezărilor consecințele la care se trădase să-dacă. La sfârșitul vieții sale, cu experiența și cunoștința bogată de oameni, pe care o avea, Caragiale s'a pomenit la stânga păverilor politice, s'a pomenit un democrat convins și poate mai mult de cât atât!...

Pentru cultura română moartea lui Caragiale este, de sigur, o pierdere dureroasă, cea mai dureroasă pe care o putem încerca în momentele de față. Uriaș al gândirii și al creației artistice, el se ridică deasupra tuturor scriitorilor noștri, așa după cum numai Eminescu s'a ridicat deasupra generației sale.

În mintea celor de azi ca și în mintea generațiilor de mâine, numele lui Caragiale va străluci, alături de acela al lui Eminescu, în același zimb-de glorie și de mărime.

Caragiale a fost, mai mult decât toate, un scriitor satiric și adăugându-i însemnătate a operelor sale stă în literatura ei socială. În scrierile lui, în comedii ca și în schițe, se reflectează un moment istoric de cea mai mare importanță pentru evoluția societății

noastre, momentul introducerii instituțiilor moderne europene. Epoca aceasta de prefacere socială și contradicțiile la care ea a dat loc între fondul vechiu și formele noi au furnizat lui Caragiale materialul pentru acele minunate satire, a cărora valoare documentară nu se va pierde niciodată. Cât despre valoarea lor literară, ea stă înscrisă pentru totdeauna în tipurile vii, adevărate, create cu o siguranță uimitoare de acest neîntrecut cunoscător al sufletului omenesc.

Din „Viitorul”.

Teatrul marțial dispărut nu este numai icona unor moravuri trecătoare, el oglindește mentalitatea unei epoci istorice, redă viața românească văzută în răsucirea căilor istorice, când orientalismul se atinge cu moravurile occidentale, când forma culturii se căznea să se adapteze fondului sufletesc îndreptat secular în alte direcții.

Caragiale a înțeles această dramă sufletescă dintre sufletul vechiu și vestimentele cele noi ale împrumutării culturale, și pentru a nu ne face să plângem pentru moartea sa zguduită, ne-a lăsat să râdem... Dar cine înțelege teatrul lui Caragiale, simte cât fond de durere mișcă pe satiricul care a pus răsul în serviciul durerii, și satirismul ca haină a criticii severe...

Din „Miseria”.

Scriem aceste rânduri într'un ceas de obștească durere pentru neamul românesc. Dintre fruntașii literaturii și culturii noastre dispare, cu maestrul Caragiale, cel mai puternic autor dramatic pe care l'am avut, cel mai clasic prozator, cel mai a-priș și cel mai temut bălăbălaș al rădăcilor și păcătelor unui societății, la propășirea căreia tocmai atunci ținea ca în un ideal ce l-a înălțat cât s'a fost urșit să trăiască pe acest pământ al trudei și al suferințelor pentru așteptii omenirei.

Din „Epoca”.

Căci, figura unui scriitor, cum e Caragiale depășește cadrul național al unui ziar sau chiar al unui partid politic, ori cât de numeros și puternic ar fi el.

Nu într'un moment local de suferință, nu într'un timp de război, se apăsă o asemenea necaz: ci în Pantheonul întregului neam românesc.

Așadar, nu ca foști camarazi de luptă; zbroțiți de jale, venim să roștim azi omagiul nostru lui Caragiale, ci ca români, care ne dăm seama cât de mare a fost el și cât de grea de umplut este golul ce lasă în literatura națională.

PLUTENIE O FRONZĂ...

Pluteste o fronză galbenă în grădina, Jar nici o urmărire de la furtună; Și amândorora ne pare odată O zi ce s'a desprins din viața noastră.

Te țin de mâna-linișită, rece, albă Și capul ți-a căzut pe piept a lene, În ochii tăi ca marea neafărată O lacrimă scipește între gene.

De ce te-ai îndrăgostit de fronză De ce-ai rădăci prietenia înălbăcită De ce m'ai prișit de gal. cămărușă rece Și m'ai sărutat pe gura, ostentată.

G. M. Argoson.

Cinstiți oamenii în viață!

Adânc mișcată de pierderea ce-ai suferit cu toții prin moartea marelui nostru gramaturg Ion Luca Caragiale, proprietara ziarului nostru, d-na Teodora C. N. D. Câmpina, a dictat unuia din redactorii noștri următoarele reflexiuni, cari de sigur vor înduioșa pe toți oamenii de bine:

Și cei cari sunt scriitori, poeți cari au cântat și au cântat, ar fi să înțeleagă acum, să priceapă că e o filosofie apropiată sufletelor multora și sufletului meu ca alătu cât sunt în viață oamenii mari să se vorbească cu glas tare și răsunător de meritele, de faptele lor. Atunci simt ei și aud atunci, — iar nu când sunt stătuți sănă bucuți de ghiță, fără simțire.

Se vorbește acum de "Caragiale"! Ce-i folosește?

Să se vorbească, să se scrie, să se precumărească oamenii, repet, cât trăiesc. Cuvântul bun pentru opera, pentru munca și pentru fapta fiecăruia, este atunci cu o renaștere în viață, ca un balsam de mângâiere, de mulțumire pentru inima lui.

Batjocura, — cât trăiesc oamenii ale căror fapte au fost de seamă — este rea.

Să se ia pildă din viața lui Cazzavillan care, cât a trăit, a fost pentru defăimători obiectul lor de glumă, punctul de colombie, "Julitel", cum a vorbit atâta ani un ziar, iar când a dispărut, palima a omului și toți l-au slăvit.

Accești nedreptate stăpânește și acum când se arată că un Kalinderu nu a făcut nimic pentru țară, cum nu a lucrat nimic Smara.

M. S. Regele a fost un croș, M. S. Regina o femeie care a mângâiat durerile țării și a căutat să ridice pe femeie la înălțimea adevăratei ei chemări.

Și despre MM. LL. s'au găsit atâția cari să cerce a le mișora munca Lor frumoasă și mare.

Astăzi, prin pierderea lui Caragiale, care toată viața-i s'a gândit cum să învețe pe popor frumusețea limbii neamului, astăzi s'a răzut lipsa, golul, pe care l-a lăsat el.

Cât a trăit, ca și simțit el oare mângâierea unui cuvânt prețios pentru nopțile pe cari și le-a jertfit spre a face să înțeleagă lumea câtă poezie e în graiul românesc?

Astăzi toți îl slăvesc, toți îl plâng. Sunt târzi însă acum toate cuvintele bune, sunt zadarnice...

Lauda-le în înțelegeri — nu numai pentru cei morți; le-aș zrea mai mult pentru cei vii, cedei la urma urmei pentru morți. — creștineasca pomeneire veșnică.

Și acum mă gândesc ce aș putea eu să fac, ce aș putea să fac pe lume pentru ca fapta să-și găsească lauda ei vie, lauda cea adevărată?

E ceva care îmi dă mult de gândit.

Teodora C. N. D. Câmpina

NECUNOSCUTA

Streină, goală și nemăncată, sub biciul ne îndurat al crivățului de iarnă, o biată fată rătăcește pe ulițele satului, cerșind adăpost și hrană. Și nimeni, nimeni nu vrea să o primească. — toate ușile rămân închise, toate inimile rămân împietrite, nici un suflet nu se mișcă de mila ei. La fiecare poartă bate cu aceeași nădejde care-i face inima să tresară în svăcniri puternice: „Aici, aici o să-mi deschidă, o să mă primească aici; nu se poate, trebuie să se găsească un suflet milostiv, care să se îndure de suferințele mele!” Și lăte, bate tare, lăte cu toată puterea brațelor ei amor-

† CARAGIALE

șite de frig: „Oameni buni, — deschideți! Fie-vă milă oameni buni; mă prăpădesc, deschideți!”

Vântul îi smulge cuvintele din gură și le izbește în ferestre, amestecate cu pulbere de zăpadă. Dar nimeni din casă nu le aude, — nimeni nu vrea să le audă. Numai câinii, îndârjiți că-i scormonește de prin adăposturi, o latră și-o alungă, — desnădăjduiți.

Strecurându-se pe sub strășina gardurilor merge la altă ușă, unde o așteaptă aceeași desnădejde, aceeași groaznică desnădejde, care-i strânge inima, storcându-i lucrămii dureroase...

Noaptea se lasă posomorâtă, plină de întuneric și de spaimă. Crivățul viforăste cu manie și frigul pătrunde la oase. Ca o vedenie simștră, abia luptând cu valorile de zăpadă, sârmana necunoscută merge tot înainte, cu ultima licărire de nădejde în suflet...

Colo, în marginea satului, o lumină sărăcăcioasă pălpăie prin întuneric. Acolo e ținta ei. De s'ar vedea ajunsă!...

O răbufneală de vânt o trânteste în zăpadă. Adunându-și puterile slăbite, cu multă greutate se ridică și îndeamnă iarăși înainte.

Iată-o aproape, — aproape de tot. În fața ei răsare un bordeiu. E bordeiul jitarului. Cu ultima sforțare se repede la ușă, bate, și-așteaptă cu sufletul la gură...

Din năuntru s'aud pași apropiindu-se. Zăvorul sună frecându-se în scoabe, ușa se deschide, și în lumina slabă a parvazului se arată jitarul, cu toporul în mână, cu privirea cercetătoare, căutând parcă să străoată întunerecul.

Deodată aude suspine de plâns înăbușit, și lângă stălpul ușii dă cu ochii de biata nenorocită. Sârmana copilă vede deschizându-se un adăpost, simțea mângâierea undelor de căldură care năvăleau pe ușă, miroasea aburul pătrunzător de mâncare grasă, și n'zbuciumul nesigurăntei între nădejde și teamă, nu mai putea scoate un cuvânt...

În noaptea ceea o ființă mai mult se adăpostea în bordeiul ne încăpător al jitarului, o gură mai mult își sătura foamea la masa lui ne îndestulată, un trup mai mult își căldinea truda în așternutul lui sărac și tare ca piatra.

Chemută în colțul de lângă sobă, pe care nevasta jitarului i l'a pregătuit într'adins, nenorocita tremură cu o vargă. Cu toate foalele gramădite peste ea, nu se poate încălzi de loc. Un vânt rece, tăios, suflă prin toate mădulele trupului ei rebeșit, înțepându-o cu ace de ghiță. Din când în când o încearcă dureri neșuse pe la încheeturile oaselor, ca și cum ar lovi-o cu niște ciocane grele. Pă-

nă la un timp nu-și simțea degetele, — atât erau de amorțite: mai de la o vreme însă, desmormindu-se, greutatea enormă de plumb, prinse în cârlige de fier înroșit, atârna parcă de vârfurile lor, sfâșiindu-le.

Și nu se vaetă, nici nu geme. Înăbușindu-și durerea, o stinge în lacrimile fierbinți, care curg udându-i căpătâiul.

De toate aceste suferințe singură își bagă vină. Numai ea, ca singură a stăruit de părinți s'o lase să plece în străini S'ajungea fată mare, îi treceau multe prin gând, și în sărăcia de acasă știa că o să-i lipsească bucuriile tinereții.

Ce frumos se înfățișa gândurilor ei necunoscutul în brațele căminului s'a aruncat cu toată încrederea tinereței, și ce desamăgire dureroasă i-a spulberat visurile ei dragi!

Acum, în toată durerilor chinuitoare, încercând să și le reclădească în amintire, simte parcă o ușurare, un fel de destindere a mușchilor, a oaselor, a tuturor mădulelor. Cu cât se afundă mai mult în gândurile care o făceau fericită odinioară, cu atât se înmoaie parcă durerea, caprinzându-o ca un fel de teropeală amorțitoare. Și pe măsură ce chinurile slăbesc, descătușându-i muntea, tot mai mult stăruie asupra gândurilor mântuitoare. Icoane după icoane se perindează în închipuirea ei nestăpănită, — tot mai clare, tot mai vii și mai luminoase, ca și cum s'ar petrece sidoma...

E primăvară. Lunca râde fericită, înbrăcată în haină nouă de iarbă și flori, scăldată în ape de lumină din înălțimile senine. Mai colo, crângul hăuc de ciripiri și cântece.

Singură — numai cu gândurile ei, rătăcește pe malul apei care se leagănă molater în albia îngustă de sub poala dealului. Merge, cerindu-se din când în când să culegă o floare, sau să privească uimită locurile acestea pe care le cunoaște parcă, dar care totuși îi par noi și ne mai pomnit de frumoase.

Rătăcitor, gândul îi colindă prin lumea basmelor cu feți frumoși. Ar vrea și ea unul, care să o demierde și să-i fie de tovarăș în singurătatea ei plină de vise...

În marginea crângului se oprește obosită. Simte că o dor picioarele de umbrelă, și se întinde pe iarba moale din umbra unui pom, rezemată pe un colț, cu privirea în necunoscut, cu gândul la Făt frumos...

Deodată i se pare că aude zvon de aripi și dintre arbori se ivește întruparea gândului ei, — Făt frumos cu pletele de aur, cu ochii ca seninul cerului. Îl vede apropiindu-se, și-i pare totuși o arătare numai, în vestimântul lui diafan, înconjurat de o lumină argintie. Inima-i tresare, și trupul îi tremură de un fior

necunoscut. Simte că se sfârșește de puteri, și nu se mai poate scula.

El se apropie, se lasă pe un genunchiu, o cuprinde în brațe, o ridică de jos, lipește buzele lui arzătoare de gura ei însetată, și în extazul unei sărutări pătimașe o fură, înmăltându-se cu ea în zările albastre, ca două arătări din vis...

A doua zi, clopotul bisericii din sat vestește prelung și rar, că cineva s'a stins din viață. Iar în bordeiul jitarului, trupul necunoscutului zăcea neînsuflețit și rece pe o laviță de scânduri. La cap fumega o lumânare, înfiptă într'un sfesnic de lut; iar în tăcerea tristă care stăpânea în juru-i, nimeni nu scotea un suspin, nimeni nu vărsa o lacrimă pentru ea.

R. C. Paraschivescu

CE BINE-AR FI!

Din «mă de sărutare», iubite Ce-mă trimești zilnic pe hârtie, M'as mulțumii cu una-două Acrea de-ar putea să-mi vie.

Iar dacă s'o 'ntâmpla vre-odată Să-mi scrii că dragostea ta moare Ce bine-ar fi să știți că mi e De cât o glumă... pe scrisoare.

Ana Alexandrescu-Cdreanu

SCRITORII VECHI

CÂNTEC VECHIŪ

de C. NEGRUZZI

Odinioară ținutul Hărlăului era unul din cele mai frumoase ale țării. Astăzi însă și-a pierdut până și numele, și în adevăr e păcat, căci fără a vorbi de podgoria Cotnari, vestită prin vinețele sale, în el găsește cineva dealul Catalinei, de care de și istoria nu pomenește, tradiția ne spune că se numește astfel de pe numele unei prințese române, care scăpase de o năvală dușmănească în vârful lui, unde făcând șanțuri și baterii, se apăra cu slugile sale. Ruinele politiei Cotnari, unde un Domn a întemeiat o universitate, vestită pe acele vremi; două biserici, una ortodoxă alta catolică, zidite de două prinți români; beciuri gigantice, pe cari ori-cât s'a încercat ciocanul vandalilor, tot nu le-a putut încă surpa de tot; dumbrava roșie, faptă barbară și mare a unui mare Domn, care ca să lase un monument fieros a vitejiei sale, înjugă Leșii la plug, și semănă o întregă câmpie cu ghindă. Ghinda a produs stejari uriași și când vântul clatină frunzele lor, se aude un gemăt lânguios ca în pădurea Dodoni. Mai încolo vezi un istru de

pământ, numit Podul de lut, care unește două prăpăstii, și alătura un izvor ce se cheamă Fântâna cerbului.

În locul acesta a fost tăiat bravul Dragomir, care cutezase a se înamora de fiica lui Radu Mihnea, pângărind cu plebea lui sângele patrician; ș. a., ș. a.

Toate aceste vechi rămășițe a gloriei strămoșești, făcute pe măsura oamenilor mari, și pe cari noi, Mirsidoni degenerați, nu le putem nici prețui, nici înțelege, le vizitam călăuzit de un bătrân mazil din Cotnari, la care trăsesem la gazdă.

Nu știți care e baltă unde a pierit atâta călărime lească în vremea domnului Constantin Cantemir? Era întrebare pe călăuzul meu.

N'a fost nici odată baltă, ci numai un loc bleios, plin de mlaștine, color de vale.

Unde mi se înglodase roțile trăsurii?

Așa; și încă acum e vară, dar toamna nu e de umblat și leșii au venit spre toamnă. Îmi spunea tatăl meu că-i spunea bunul său — care a fost în bătălia aceea cu căpitanul Turculeț — că mulți leși au pierit aici, și că împăratul lor de necaz mare își bătea Ulanii cu sabia, și le zicea: „Nadba umirac jac psy”, adică rușine că muriți ca câinii.

Cantemir s'a purtat cu mare mîndrețe atunci: el era bun Domn.

Bun și nu prea. A omorât două bunătate de boeri, pentru că-i da pe foaie, și nu-l lăsa să-și facă mendele: dar așa a fost de când e țara noastră. Dreptul umblă totdeauna cu capul spart.

Poate; însă mi se pare, moșule, că nu prea aveți dreptate a vă plânge tot de domni, și nu și de boerii cari înconjoară pe Domni.

Acei două pe cari i-a tăiat, nu-l sfătuiam de rău. Îi ziceam numai: Măria ta, mai des cu paharul și mai rar cu birul, că nu poate țara. E, cine-l asculta!

Meron logofătul, și Velicicu Hatmanul erau prietenii lui Cantemir. El nu i-ar fi omorât, de nu l-ar fi îndemnat ministrul său Iordache Roset Visternicul, și Cantemir a plăns mult că a făcut așa păcat. Judecând deci că și Domnitorii au slăbiciunilor lor, ca și ceilalți oameni, trebuie a osândi pe sfetnicul cel înpinse la asta.

Poate că ai cuvânt dumneata. Las să se mănânce lupii ca să mai răsuflă oile. Când au murit boerii aceea, eșise și un cântec care-l știa tatăl meu pe de rost; îl și prescriesem eu...

Mă rog, caută și mi-l dă, am strigat.

— Ce să faci dumneata cu el? Cântecul acesta nu-l făcut de boerii nici pentru boerii. Știi dumneata că boer la boer nu-și face cântec. Corb la corb nu scoate ochi.

Fie cum zici, numai dă-mi cântecul.

Ajunzând acasă, mazilul multă vreme l-a căutat; în sfârșit într'un unghiș pe poliță, găsim un ghios-dar vechi, îl deschise, și dintr'un smoc de terfeloage de moșie (care-l sărăciseră de tot cu judecățile), scoase o hârtie afumată pe care mi-a dat-o.

Cetind-o m'am incredințat că oamenii de pe atunci nu scriau mai rău de cât acum.

M'am pus de l'am prescriș întocmai după a moșneagului:

*Cantemir era un Domn
Alfel prea de treabă om,
Numai țara cam prăda.
Boerii văzând așa,
Îi zicea: Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*Domnul la masă-i poștea
Și cu cotnar îl cînstea,
Pând ce îl îmbăta,
Boerii când închina
Îi zice: Măria ta!*

*Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*El însă nu-i auzea,
Mănca, bea și jăcuia,
Și n seamă nu le bagă.
Boerii se supăra,
Și-i zicea: Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*Într'o zi s'au adunat
Și-au făcut între ei sfat,
Când la divan i-a chema
Pe norod a judeca,
Să-i zică: Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*Domnul dacă a văzut
Că de șagă s'a trecut,
Și că vor a-l dărâma,
Căci boerii nu 'ncea
A-i zice: Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*Foarte mult s'a mîndrit;
Pe două din ei i-au tăiat
Că doar de ei va scăpa,
Și nu-l va mai asculta.
Zicându-i: Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*Ei lo moarte se ducea
Veseli, vorbea și râdea
Frică nici cum arăta,
Și n gura mare striga:
En auzi Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*Spun că cum i-au omorât,
Pe loc Domnul s'a călî,
Căci îndată ce 'nopta,
Amândouă i s'arăta
Și-i zicea: Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*Pe la schituri, schăstrii
A dat multe liturghii
Ca doar îi va împăca;
Dar prin somn tot îi visa
Zicându-i: Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

*Neavând nici cum răgaz,
De ciudă și de necaz,
Muri îndăimeca sa.
Norodul îl îngropa
Zicându-i: Măria ta!
Cu paharul îndesește,
Dar cu birul mai rărește.*

Convorbiri astronomice

Suntem în luna Iunie și până în momentul când scriu aceste rânduri nu s'a arătat nici o cometă sau, cel puțin, astronomii nu au găsit nici una. Sunt multe comete ce abia la cea mai mică apropiere de soare le vedem, sunt multe, cari se arată pe cer, dar se află în condițiuni așa de defavorabile, în cât astronomii nu pot să le descopere. E mai mult ca probabil însă, că până la sfârșitul acestui an să înregistrăm apariția a două trei comete.

Soarele e demn anul acesta, e nepătat, nu are nici o pată săptămânii întregi, sau are câte o pată foarte mică, ca aceea pe care am văzut-o la 10 Iunie stil vechiu. Precipitățile atmosferice prea dese, zilele și nopțile cele răcoase ce le avem anul acesta în Iunie, cred unii astronomii că s'ar datora minimumului de activitate al soarelui. În orice caz nu e plăcut să ai frig iarna, răcoare primăvara, și iar răcoare vara. Protestează toate stațiunile climaterice, dacă și Bucureștii le fac concurență; protestăm noi cu toții să nu ne mai putem văita de căldurile verilor obișnuite, pe cari le numim cu multă mândrie „călduri tropicale”.
Locuitorilor din Putna puțin le

pasă de căldură, sau de frig, pentru ei o altă chestiune are o deosebită importanță: cutremurele.

E drept, că acea regiune își permite un lux neobișnuit de cutremure; la fie-care nouă zguduitură, bieții locuitorii es speriați de prin case. Am arătat pentru ce acea regiune e mai expusă cutremurelor. Sunt întrebare dacă cutremurele nu se pot prevedea. Dar oare poate să știe cineva ce se petrece în sânul pământului? Geologia e o știință nouă; sismologia, adică știința care se ocupă cu cutremurile de pământ, e și mai nouă și abia de vre-o câțiva zeci de ani s'au putut realiza câteva progrese. Un lucru se știe. Carpații noștri sunt munți relativ tineri și fie că ei s'au ridicat, fie că terenul de-a lungul lor s'a lăsat, s'au produs despicături, rupturi de terenuri enorme, cari nu sunt încă în echilibru și cari multă vreme vor mai apăsa unele pe altele în toate direcțiile. Cât vor ține aceste mișcări, nu se poate spune. În orice caz, judecând după trecut, dezastre nu vom înregistra; dezastrele ca la Messina și San-Francisco par cu totul excluse. Cel mai violent cutremur a fost cel de la 1839, când și pământul s'a crăpat; de atunci încoace un cutremur mai puternic n'am simțit și nici atunci nu au fost victime omenești. Locuitorii din Odobești, Măreștii, Panciu, Focșani, etc., ar putea să fie liniștiți și din alt motiv. De obicei, prima zguduitură e cea mai puternică, cum a și fost cea de la 12 Mai, urmează apoi altele, cum s'a și întâmplat, dar mult mai puțin puternice. Ce să zică bieții locuitorii de prin Turchestan, Messina, Antila, Chili, Peru, etc., cari sunt la fiecare minut amenințați de cutremure catastrofale! În Japonia se înregistrează o mie de cutremure pe an, dintre cari multe catastrofale. Dar japonezii s'au obișnuit cu cutremurele lor și s'ar mira poate când nu ar mai fi legănați pe uscat, ca pe mare. În contra naturii apoi nu poate omul să lupte. Construește el poduri gigantice, vapoare colosale, turnuri ce întrec turnul Babel, dar forțele naturii poate să le distrugă într'o clipă. Ne putem revolta, dar revolta noastră e de prisos. Suntem puternici atât cât natura ne dă voie și după cum un om poate să omoare o furnică fără să știe, tot astfel forțele naturii pot să distrugă zeci de mii de oameni fără le pese. O convulsie a scoarței pământului, care răstoarnă un oraș ca un castel de cărți de joc, poate fi un cataclism pentru noi, dar în legea evoluțiunii unei planete nu se numește cataclism. Ori cât de vanitoși am fi, e bine să ne aducem aminte că suntem un lux al forțelor creatoare, cari ne pot face să dispărem cu toții într'o clipă, fără ca armonia legilor naturii să sufere.

Un astronom francez dintre cei mai de seamă, Charles André, directorul observatorului din Lyon, a murit zilele trecute. Afară de lucrările obișnuite la observatorul ce conducea, Charles André a scris mai multe tratate speciale de astronomie foarte interesante, între altele, un mare studiu asupra stelelor și altul asupra planetelor. De asemenea s'a ocupat mult cu chestiunea canalelor martiene. A murit la postul său, la care ținea mult.

Victor Anestin

Cronica științifică

Determinarea sexului. — Combaterea bătrâneții

Una dintre chestiunile importante ce-au preocupat pe savanți întotdeauna a fost: *determinarea sexului*. Faptul de a se ști dacă o mamă va naște băiat sau fată și puțința de a influența nașterea, spre a obține

mai de grabă un băiat sau o fetiță, după preferințe, a ispitit pe mulți cercetători. În ultima ședință a Academiei de științe din Paris, dr. Robinson a făcut o comunicare importantă ca rezultat al cercetărilor sale. Injectând la mamifere femele o soluție de *adrenalină* (secretată de glandele suprarenale la orice mamifer ca și la om), el a putut reuși să obțină 25 de nașteri masculine, din 30 de încercări, adică un procent de 84 la sută, procent cu atât mai considerabil, cu cât trebuie să avem în vedere că animalele pe care s'au făcut încercările — cobaii — fac mai mult de 60 la sută femele.

Servindu-se de altă substanță: *castrină* a obținut mai mult femele.

De ex.: pe 5 cobaii femele, una a murit, iar celelalte 4, au dat 10 puși din cari 9 femele.

La aceste experiențe se adaugă încă, în specia umană 3 cazuri noi de diagnostic al sexului după prezența sau absența adrenalinei în eliminarea renală (urina) femeilor gravide.

Un caz din Lille, dând reacția adrenalinei, s'a confirmat mai târziu, prin nașterea unui băiat, iar altul, în care nu se găsisse adrenalină, și se stabilise că va fi fată s'a confirmat prin nașterea unei fetițe. Cine știe, dacă într'un viitor îndepărtat, nu vor putea medicii aranja „lucrul” ea, după voință să obție fete sau băieți.

De reușita acestor experiențe, cei mai bucuroși ar fi francezii, cari sunt foarte îngrijiați de numărul descrescând al populației și mai ales al ostașilor viitorului.

Combaterea bătrâneții. Tot în ultimele ședințe ale Academiei din Paris, profesorul Metchnikoff a expus rezultatul cercetărilor sale asupra bătrâneții, a cauzelor ce grăbesc bătrânețea organelor și a mijloacelor cu cari știința ar putea amâna pe cât mai mult îmbătrânirea, prelungind viața. Cei din antichitate cu minunatele lor credințe exușe cu atâta măiestrie și imaginație în Mitologie, credeau că firul vieții îl ține cele trei Parce, Zeițe, însărcinate să vegheze asupra vieții muritorilor, torcând și la urmă tăind firul vieții. Metchnikoff mai puțin poetic, consideră îmbătrânirea ca rezultat al uzării organelor omului, uzare mult influențată de felul de alimentație, de felul de a trăi al fiecăruia.

Stomacul și intestinele omului produc niște otrăvuri, ce atacă sistemul arterial, rinichii, ficatul și creierul; aceste otrăvuri sunt cauza senilității (bătrâneții), mai ales niște corpuri din seria aromatică: indoli și fenoli.

Prin ce mijloc s'ar evita formarea otrăvurilor în intestine?

Printre substanțele ce nu produc aceste otrăvuri sunt vegetalele bogate în zahăr, ca d. ex.: curnule, sfeclă, morcovi.

Metchnikoff și Wolmann au eugizat căr fi mare avantaj să se creze o sursă de zahăr în intestinul gros, ca un laborator unde se nasc acești microbi ai intoxicației lente, și unde s'ar da lupta între microbii buni și răi.

Căci e lucru de mult stabilit și dovedit, că sunt și microbi buni, cari aduc mult folos omeneirii; facerea oțetului, a brânzeturilor fermentate, a alcoolului, a kefirului, ș. a. sunt datorite unor microbi buni.

Acești savanți au găsit în intestinul căinelui, un microb numit „*glucobacter*”, care introdus împreună cu cartofi copti, în stomac, nu numai la animale dar și la om, a micșorat cantitatea de indoli și fenoli, aceste produse vătămătoare ce grăbesc îmbătrânirea organelor. Acest microb bun nu atacă de cât feculentele (cum sunt cartofii) și lasă neatins substanțele albuminoide.

Cum vedem, tot bietul căine, cel mai credincios tovarăș al omului e sortit să-i lungească zilele.

Paris.

Dim. A. Olaru

DUELURI ISTORICE

Zilele trecute s'a discutat in Parlamentul german chestia duelului. Un ziar german publică cu acest prilej următoarele reminiscențe:

In veacurile trecute tocmai Suedezii erau cei mai inversunati adversari ai duelului și adică din simplul motiv, cam egoist, că nu voiau să vadă pe ofiteri că-și sacrifică viața pentru alte scopuri decât ale lor.

Regele Gustav Adolf al Suediei împedea odată in timpul războiului de 30 de ani, pe teritoriul german, un duel între două înalți comandanți ai armatei sale, și adică printr'un mijloc drastic și energetic. Acești două adversari erau generalii Tott și Wrangel. Ei deciseră să se bată in duel.

Când cei două adversari sosiră la locul unde urma să fie duelul, îl aflară, spre marea lor surprindere, ocupat de o companie de soldați sub comanda unui adjutant regal.

Adjutantul se apropiă de ei și le declară că regele n'are nimic de zis contra duelului lor, dar ordinul său trebuie, firește, să fie respectat, și cel ce va rămâne in viață va suferi imediat pedeapsa prevăzută. Pentru acest scop a adus și pe călău. Și pe când rosti aceste vorbe, într'adevăr că se prezintă călăul, prevăzut cu toate in signile și uneltele oficiului său.

Cronicarul cămăia avem a-î mulțumii povestirea acestei întâmplări, nu mai adaogă de cât această observație: „Duelul nu a mai avut loc”.

Cu mult mai numeroase sunt însă exemplele istorice că cele mai strajnice porunci și măsuri s'au arătat ca ineficace față de mania duelerilor.

Și Petru cel mare, Tarul Rusiei, luase dispozițiunea că ori-ce duelist, fie el de ori-ce rang, va fi condamnat la moarte, și adică la moartea cea mai rușinoasă: spânzurătoarea. Cu toate acestea, într'o zi două înalți demnitari ai Curții sale, generalul Saz și principele Dolgoruki, se provocară la duel. Aceasta se întâmplă in timpul războiului cu Suedia și cei două rivali ajunseră la convingerea că pe pământ este loc numai pentru unul dintre ei; se înțeleseră ca amândoi să se expună pe un șant gloantelor dușmanului, până când unul dintre ei va fi lovit mortal. Zis și făcut. Privind țintă unul in ochii altuia, ei așteptau curajoși și liniștiți hotărârea destinului. Acesta fu in defavoarea principelui Dolgoruki, care fu isbit de un obuz suedez și rupt in două.

Principele de Ligne, unul din cei mai spirituali zeflemişti din veacul al XVIII, fu odată de față când două amici ai săi, ofiteri, se luară la ceartă in Versailles și apoi se provocară la duel. De oare-ce duelul era oprit in Franța, principele le puse la dispoziție castelul său Belveil din Hennegau și comunică castelanului vizita duelanților și secundanților lor prin următoarele rânduri laconice: „Sease gentilomi francezi vor veni la Belveil. Ingrijește ca să fie bine primiți. In ziua sosirii lor aranjează un prânz pentru sease persoane, iar a doua zi dimineața un dejun pentru cinci persoane...”.

C. Scurtu.

Literatura populară

MAI MULT CU UNA

— POVESTE —

Prin cele vremuri trecute a fost odată un om ce avea o spuza de copii. A dus-o el cum a dus-o până la un rând de vreme; dar de la un timp, cu cât îi creștea copiii, cu atât îi ghiorăia mai rău mațele, de foame, și-i da zor, zicându-i că mor de foame.

Așa dar, omul ce să facă? S'a gândit in toate felurile cum să facă și cum să dregă să scape de sărăcie... Ce face? Ne mai putând răbda strigătele lor, s'a dus cu unul din ei să-l

Monumentul lui Costache Negri

CARE SE DESVELEȘTE AZI LA GALAȚI

bage s'ugă. Și unde? Nici el nu știa!

Și-a luat hmea in cap și a plecat. Mergând ei pe drum, li s'a făcut foame. Au stat la o fântână și s'au așezat să mănânce. Au imbucaț ce focul au imbucaț și omul se duce să-și răcorească trupul cu apă, dacă n'au avut o mâncare mai bună.

După ce bău apă, oită adânc, ca ușurat de o povară:

— „Oof, of!”.

Lăsă găleata din mână și vru să plece, când, numai ce se pomeneste că iese din fântână un unchiș cu barba albă ca coalea și cu pielea roșie și-l strigă:

— Ei, ce-ai cu mine omule de mă chemi și apoi pleci?

— Ba, vai de mine moșule, că numai asta n'am făcut-o; eu numai c'am oftat, păcatele mele... — zise el curins de-o frică ne-asteptată.

— Ei, dar cu copilul ce gând ai? In cotro vă duceți?

— Mă duc să-l bag la stăpân; când mă gândesc, mi se rupe inima de care i-am lăsat să moară de foame... Ce-o-i lua de la asta ca arvună, mă duc să-î impac și pe cei de acasă.

— Da' nu mi-l dai mie omule?

— Vai de mine, cum să nu ți-l dau, dar dă-mi ceva să impac pe cei de acasă...

— Lasă, moșule, du-te in treabă-ți că n'au să moară; la anul îți dau simbria pe ce a servit și o să-l învâț și meșesug... Ei, și cât îmi cei moșule?

— Ce să-î cer frate, ia' să-mi dai 10 galbeni...

— Bine, îți dau 10 galbeni.

— Și când pot veni să-l mai văd?

— La anul, și dacă îl vei cunoaște, îți dau numai banii și copilul rămâne încă un an.

— Bine, și-așa să fie,—mai rân-

dindu-se el pe drum, cum să nu-și cunoască el copilul...

Și-a plecat.

Dar copilul bag-samă Dumnezeu, vezi dumneata, a dat fuga după el și i-a spus:

— Tată, cine știe ce mi s'o întâmplă și să știi și dumneata un semn ce ți-l voi face atunci, când vei veni la anul ca să mă iei; să te uiți că eu am să-mi pun degetul pe buza de sus, și d-ta atunci, să m'arăți po mine.

Și s'au despărțit.

Când vine la anul, tot la fântâna aceea din mijlocul câmpului, strigă:

— Vino Of, și du-mă să-mi văd copilul...

Unchișul a eșit și l'a întrebat:

— La ce veniși omule?

— Am venit să-mi dai simbria și copilul.

Bine, îți dau, dar vin de-ți cunoaște copilul mai întâi,— zise Of, luându-l înăuntru și arătându-i 50 de copii numai unul și unul, toți una și aceiași făptură, și in fața lor îi numără banii.

— Acum, îți dedei banii, alegeți copilul.

Și omul îi privește cu ochii înlacrimați de așa asemănare, că parcă ar fi fost 50 de porumbel unul și unul la pene, așa de bine semăna...

Copilul i-a făcut semnul știut și omul a zis, arătându-i-l:

— Asta e feciorul meu...

— Bine omule, așa e, dar nu mi-l mai lași?

— Ți-l mai las un an,— zise el gândindu-se și la cei de acasă...

— Și ce-mi cei?

— 100 de galbeni, cât să cer...

— Bine, îți dau și 100 de galbeni, dar tot cu înțelegerea de an.

Acum însă copilul i-a spus că atunci când o veni tată-său, el are să-și pue mâna le ureche.

Și iarăși s'au despărțit.

La anul, omul iar a venit. Atunci Of a scos 100 de copii tot unul și unul, de zicea că vezi pe unul într'o sută de oglinzi. I-a dat plata zicându-i:

— Alegeți copilul și ia-ți-l.

Omul se uită mult; copilul făcu semnul știut și-apoi tată-său zise:

— Asta e, măi moșule, copilul meu...

— Da' nu mi-l mai lași?

— Ba ți-l mai las cu trei sute de galbeni,— zise el, gândindu-se la mai bunul trai de acum; dar tot cum am mai vorbit...

— Așa să fie...

Acum băiatul i-a spus iar pe furis că atunci când va veni, are să-și pue mâna in frunte.

Împlinindu-se și anul ăsta, omul iarăși a venit. A eșit Of și i-a zis:

— Ei, ai venit?

— Am venit.

— Atunci bine omule...

Și i-a dat 300 de galbeni.

Of a scos acum 150 de copii frumoși de picau!

— Ei, ce zici acum, ți-l mai cunoști?

Și când Of se uită la tatăl copilului, copilul și-a pus mâna in frunte. Și după semn, l'a cunoscut și acum.

— Bine omule, văd că-l cunoști, mi-l mai lași?

— Nu ți-l mai las, că n'are nici cine să mă comande, că uite, am să mor mâine-poimâine.

— Nici eu nu ți-l mai țin,— a zis Of.

— Dar nici eu nu vreau să mai rămân tată, că am învățat cu una mai mult decât stăpănu-meu,— a zis și copilul către tatăl său.

Apoi au plecat.

— Mă tată,— a zis copilul către tată-său când mergeau pe drum, numai d-ta să ascuți de mine și vom fi fericiți!

Bine mă, o să ascuți, dar numai să am ce... Ei și cam ce ai să faci?

— O să fac eu ce-o să fac; dar numai d-ta să nu faci nimic din ce nu ți-o spune eu...

Bine, o să ascuți și de cele ce vei spune tu...

Pe când vorbeau ei așa pe drum, încep să intre într'o pădure unde-i și ajunge niște boeri cu trăsura.

— Mă tată, vezi d-ta trăsura ce vine de la vale?

— O văd; ei și ce?..

— Eu am să mă prefac într'un ogar, o să sar in tufișul acela dinaintea noastră de unde o să scot un iepure și o să ți-l aduc viu-nevătămat, așa că au să mă vadă boerii când or trece cu trăsura pe lângă d-ta. Au să mă ceară să mă vinzi lor și au să dea cât le vei cere. De-o-camdată să cam ții de mine și să nu mă lași din prețul de 50 de galbeni. La urma urmei să n'ai teamă, că eu o să sar din trăsura, intru într'un tufiș și mă prefac iar om și te-ajung.

Mergând pe drum, copilul se prefăcu in ogar, alergă într'o tufă, scoase un iepure, îl prinse și-l aduse stăpănului viu-nevătămat, când, îi și ajunseră boierii, care văzură această faptă. Se învoiră repede și tocmai dându-i omului 50 de galbeni. Au pus ogarul in trăsura și au plecat. Pe drum, mergea când pe jos, când in trăsura, până odată se pomeniră fără el...

Fugise in niște burueni și eși pe altă parte la drum prefăcut iarăși in om.

Boerii se uitară incolo, se uitară pe dincolo, de-aș, ce să-l mai găsească! Pe drum se întâlniră chiar cu el și l-a și mai întrebat că dacă nu cumva au văzut un ogar scăpat.

— Nu boierilor, nu, eu n'am văzut nici un ogar scăpat, de când viu eu pe drum... — le-a răspuns el.

Boerii atunci au întors trăsura și-au plecat cătându-și de drum.

(Va urma).

N. I. Dumitrescu

TATA SERGIU

— de LEON TOLSTOI —

— U R M A R E —

In cealaltă cămară pipăi zăvorul și începu să-l tragă. De cealaltă parte a ușii auzea pași. Era ea care venea de la fereastră la ușă. „Ai!” strigă ea de-o dată. El înțelese că dăduse într-o mică băltoacă de lângă intrare. Măinile îi tremurau. Nu putea trage zăvorul.

— Haide, lasă-mă să intru. Sunt udă toată. Tremur. Te gândești la scăparea sufletului și eu sunt aproape moartă.

Trase zăvorul, scoase lacătul și, fără să-și socotească mișcările, împinse atât de tare ușa în afară în cât o lovi.

— Iertați-mă, zise el de-o dată, re-găsindu-și chipul de altă dată de a vorbi cu dăna.

Ea surâse auzind acest „Iertați-mă”.

„Nu e atât de teribil” se gândi ea. — Nu face nimic, nu face nimic. Ești îți cer iertare, zise ea trecând prin fața lui. N-ai fi îndrăznit nici odată... e un caz atât de ciudat...

— Vă rog, rosti el, lăsându-o să treacă dinaintea lui. Un puternic miros de parfum bun, cum nu mai mirosise de multă vreme, îl lovi. Trecu prin cămară și intră în chilie. El închise ușa de-afară, fără să mai pună zăvorul și veni după ea.

„Doamne, Isuse Christose, fiul lui Dumnezeu, fie-ți milă de mine!” păcătosul! Doamne, fie-ți milă de mine!” repeta el mereu; nu numai în gând, ci mișcând chiar, fără voia lui, buzele.

— Intrați, vă rog, zise el. Ea era în mijlocul odăii; apa picătura pe scândurii și se uita la el. Ochiul îi radea.

— Iartă-mă dacă ți-am turburat singurătatea; dar uite în ce situație sunt. S'a întâmplat, pentru că am făcut o plimbare în troică și m'am prins că am să vii singură de la Vorobioska la oraș. M'am rătăcit însă, și dacă nu ți-ași fi întâlnit locuința... începu ea să mintă.

Dar fața convorbitorului ei o turbura, și, nemaî fiind în stare să urmeze, tăcu.

Se aștepta să-l vadă cu totul altfel. Nu era așa de frumos după cum și-l închipuisese, dar îl găsea frumos: părul lui cărunt, buclat; barba lui, nasul lui fin, drept, ochii lui arzători ca niște cărbuni când privea drept, o mișcău.

El văzu că mințea.

— A! e așa, zise el plecând ochii și aruncând o căutătură la dăna. Am să trec alături și d-ta, instalează-te aci.—Luă lampa, aprinse o lumânare, și, salutându-o foarte plecat, trecu în partea din fund despărțită prin niște scândurii. Ea îl auzi mișcându-se ceva acolo. „Probabil că se baricadează în protiva mea”, se gândi ea surzând. După ce-și scoase manta-ua albă împodobită cu zibelină, își scoase gluga care i se agăța de păr și șalul care o înfășura. Nu era de loc muiată când era în fața ferestrei; o spusese atunci numai ca s'o lase să intre. Dar lângă ușă, într'adevăr călcăse în băltoacă și își miuise piciorul stâng până la pulpă; gheata îi era plină de apă. Se așeză pe scândura neacoperită de cât cu un covor și începu să se descalțe. Locuința aceea îi păru frumoasă. Odăița aceea mică largă de trei coți și lungă de patru era curată ca o oglindă; nu era intrinseca de cât culcusul pe care ședea ea, de-asupra culcusului, un raft cu cărți, și, în colț, un altă mic. In ușă erau bătute cuie de care l'era atârnată blana și o rasă călugărească. Deasupra altarului era agățată icoana lui Christos încununat cu spini, în fața căreia ardea o candelă mică: Un miros ciudat de

ulei, de nașală și de pământ, umplea încăperea. Totul îi plăcea, până chiar și mirosul acela. Picioarele muiate o nelinișteau cu deosebire. Incepu să se descalțe repede surzând mereu, bucurându-se mai puțin de a-și fi ajuns scopul de cât de a turbura, după cum vedea, pe omul acesta încântător, de mirat, ciudat, atrăgător.

„Nu mi-a deschis numai de cât; nu face nimic!” își zise ea.

— Tată Sergiu! Tată Sergiu! Așa îți zice, nu e așa?

— Ce-ți trebuie? răspuse un glas blând.

— Te rog să mă ierți că ți-am violat singurătatea, dar crede-mă, nu puteam face alt. M-ași fi bolnăvit. Și chiar acum nu știu dacă... Sunt udă toată, picioarele mi sunt înghețate...

— Iartă-mă, răspuse un glas blând; nu-ți pot fi folositor cu nimic.

— Pentru nimic în lume nu te-ași fi turburat; n'am să stau de cât până n'a zori.

El nu răspuse, și ea îl auzi murmurând ceva, de sigur o rugăciune.

— N'ai să intri aci? întrebă ea surzând. Te întreb asta pentru că trebuie să mă desbrac ca să mă usuc.

Nu răspuse nimic și continuă, de cealaltă parte a peretelui, să spună rugăciuni cu glas monoton.

„Da, iată un om!” se gândi ea scotându-și cu mare greutate ghețele ude. Trăgea de o ghiată, fără să o poată scoate, și aceasta îi păru ciudat. Incepu să rădă ușor. Dar știind că o auzea și că acest răs ar lucra asupra lui tocmai cum voia dăna, răsă mai tare, și răsul ei, vesel, natural, bun, produse asupra lui tocmai efectul așteptat de ea... „Da, pe un așa om îl poți iubi. Ochiul și fața asta simplă, nobilă, și, câteva rugăciuni pe care le mormăie, pățimăș”, se gândi ea. „Pe noi femeile nu ne înșeală nimeni. Când și-a apropiat fața de geam și m'a zărit, a înțeles și m'a recunoscut. Pofta a schimbat în ochii lui și a rămas în ei. M'a iubit și m'a dorit. Da, m'a dorit”. își zise ea după ce izbucni în sfârșit să-și tragă gheata și pregătindu-se să-și scoată ciorapul. Dar ca să-și scoată ciorapii cei lungi reținuți de jartiere, trebuia să ridice fustele. Îi fu rușine și zise:

— Să nu intri!

Dar la spatele scândurilor nu fu nici un răspuns; șopotul regulat continua și se mai auzea și un șgomot de mișcare.

„Probabil că face metanii” se gândi ea.

„Dar nu face nimic. Se gândește la mine cum mă gândesc la el. Cu aceeași sentiment se gândește la picioarele mele”, își zicea ea, scotându-și ciorapii uzi și așezându-se pe culcus cu picioarele sub ea. Rămăsese așa, strângându-și genunchii cu mâinile și privind gânditoare dinaintea ei, dar pentru puțină vreme. „Dar aci e un pustiu, și n'o să afle nimeni nici odată!”

Se ridică. Își duse ciorapii la sobă și-și atârna la gură. Pe urmă, umblând încet, cu picioarele goale, se întoarse la pătuț și se așeză din nou, cu picioarele sub ea. De cealaltă parte a despărțirii totul se liniștise. Se uită la ceasornicul minuscule ce purta atârnat de gât. Erau orele două. „Ai noștri trebuie să vie pe la trei”. Mai rămăne un ceas, nu mai mult. „Ce! Am să stau singură! Ce glumă! Nu vreau; am să-l chem”.

— Tată Sergiu! Tată Sergiu! Sergiu Dimitrievitch! Prințel Kassatzky!

Dincolo de ușă domnea tăcere.

— Ascultă. E crud. Nu te-ași che-

ma dacă n'ași avea nevoie. Sunt bolnavă. Nu știu ce am; — zise ea cu un glas suferind. O! o! gemu ea reczând pe pătuț. Și, lucru curios, se simți într'adevăr bolnavă, și fiori de friguri o sguduira.

— Ascultă! Vino-mi în ajutor. Nu știu ce am. O! o! — Își deschise rochia, își descoperi pieptul și-și goli brațele până la coate.—O! o!

Tot timpul acesta, tupilat în ascunzătoarea lui, el se ruga. După ce spuse toate rugăciunile de seară, acum ședea în picioare, nemișcat, cu ochii fixi în vârful nasului și, în gând, repeta „Doamne Isuse Christose, Doamne Dumnezeu, fie-ți milă de mine!”

Auzise tot. Îi auzise foșnetul rochiei de mătase, pașii, picioarele goale pe pământ, frecăturile brațelor și picioarele. Simțea că era slab și că putea cădea dintr'un moment într'altul. De aceea se ruga neîncetat. Simțea ceva la fel cu ceea ce trebuie să fi simțit acel erou al poeziei osândit să umble fără să se uite înapoi. Astfel Sergiu auzea și simțea că primejdia, pierzania, era acolo, în el, împrejurul lui, și că nu putea scăpa de ea de cât neuitându-se nici un moment. În clipa aceea ea zise:

— Ascultă, e crud. Pot să mor!

„Da, am să mă duc, dar am să fac cum a făcut călugărul acela, care, atingând cu o mână pe femeia adulteră, o ținea pe cealaltă pe un grătar aprins”. Dar nu era grătar. Se uită în jurul lui. Lampa! puse un deget deasupra flăcării și încrunță sprâncenele, pregătindu-se să sufere cât mai mult. I se părea că nu simte nimic, dar, deodată, înainte chiar de a-și da socoteala dacă-l durea sau nu, și care era durerea, toată ființa i se crispă și depărta mâna scuturându-o. „Nu, nu pot!”

— Pentru Dumnezeu, vino! Mor!

— Cum? să mor așa? Nu, nu se poate!”

— Viu, zise el. Deschise ușa, și, trecând pe dinaintea ei fără să o privească, eși în tindă, unde își spârgea lemnele. Pipăi buturuga pe care își spârgea lemnele și toporul rezemat de zid.

— Numai de cât, zise el. Și luând toporul cu mâna dreaptă, puse pe buturugă degetul arătător al mâinei stângi și rezezi toporul lovind degetul sub a doua falangă. Degetul căzu mai ușor ca lemnul și, căzând, se răsuci, sări pe buturugă și se rostogoli jos. Tata Sergiu auzi șgomotul înainte de a simți durerea, dar, înainte de a avea vreme, să-și vină în fire simți o durere arzătoare și simți căldura sângelui care curgea. Infășură în rasă ciungelul de deget, îl strânse de trupul lui, și, intrând în celulă, se opri dinaintea femeii și o întrebă blând:

— Ce ai?

Ea îi văzu fața palidă, observă o tremurătură a obrazului stâng, și, de odată, îi fu rușine. Sări în sus, își luă blana și se infășură.

— Da, mi-e rău... Am răcit... te... Tată Sergiu... te...

El ridică la dăna ochii în care strălucea o lumină blândă și zise:

— Scumpă soră, de ce-ai vrut să-ți pierzi sufletul nemuritor? Ispitele trebuie să intre în lume, dar vai a celuiia prin care intră. Roagă-te lui Dumnezeu să te ierte.

Ea îl ascultă și îl privea. De odată auzi șgomotul unui lichid oarecare căzând picătură cu picătură. Se uită la el și îi văzu pe rasă sângele care-i curgea din mână.

— Ce ți-ai făcut la mână?

Își aduse aminte de șgomotul ce auzise și, punând mâna pe lampă, alergă în tindă. Zări jos degetul înșăngerat. Mai palidă de cât el, se întoarse spre el ca să-și spună ceva, dar el trecu încet în chilie din fund și trase ușa după dănsul.

— Iartă-mă, zise ea, cum am să-mi răscumpăr păcatul?

— Pleacă.

— Lasă-mă să-ți leg rana.

— Pleacă de-aci.

In grabă și pe tăcute se îmbracă.

Gata, cu blana pe ea, acum aștepta

De-afară veni un sunet de zurgălăi

— Tată Sergiu iartă-mă.

— Du-te, Dumnezeu are să te ierte.

— Tata Sergiu, am să-mi schimb

viața, nu mă lăsa.

— Du-te.

— Iartă-mă și binecuvintează-mă.

— In numele Tatălui, al Fiului și

al Sfântului Duh, se auzi de dincolo

de despărțitură. Du-te.

Plângând eși din chilie. Avocatul

ți eși înainte.

— Ce să fac? Am pierdut. Unde

te urci?

— Mi-e tot una.

Se urcă în trăsură, și, până a

casă, nu mai scoase nici o vorbă.

Peste un an, ea intră în mănăstire unde trăi o viață aspră sub direcția schimnicului care-i scria din când în când.

IV

Tata Sergiu mai trăi încă șapte ani în schimnicia lui. La început primea multe din lucrurile ce i se aduceau: ceai, zahăr, pâine albă, lapte, îmbrăcăminte, lemne. Dar, cu cât timpul înainta, cu atât trăia mai aspru, refuzându-și ori ce-i era de prisos. Ajunse astfel să nu mai primească nimic, afară de pâine neagră, o dată pe săptămână. Tot ce i se aducea, împărțea la săracii ce veneau la el. Toată vremea, Tata Sergiu și-o petrecea în chilie în rugăciuni sau în convorbiri cu vizitatorii cari deveneau din ce în ce mai numeroși. Tata Sergiu nu se ducea la biserică de cât de trei ori pe an, și ieșea din chilie numai ca să-și aducă apa și lemnele de care avea nevoie. După cinci ani de această viață, se întâmplase acel eveniment cu d-na Makovkina, și în curând toată lumea auzi de vizita ei, de schimbarea ce se făcuse într'ansa și de intrarea ei în mănăstire.

Din momentul acesta gloria Părintelui Sergiu începu să se mărească. Vizitatorii deveneau din ce în ce mai numeroși; un călugăr se instală lângă chilie și se zidi acolo o capelă și un ospiciu. Renumele Părintelui Sergiu, exagerându-i în totdeauna faptele, se întindea din ce în ce mai mult. Incepeau să vină la dănsul de departe, și să-l aducă bolnavi pe afirmația că-l vindeca. Prima vindecare se petrecu în al optulea an al vieții lui de schimnic. Era aceea a unui băiat de paisprezece ani pe care mamă-sa îl adusese Părintelui Sergiu, cerându-l să-și pună mâinile pe el. Nici odată gândul că ar putea vindeca un bolnav nu-i trecuse prin minte. Ar fi considerat un asemenea gând ca un mare păcat de orgoliu. Dar mama care-și adusese copilul îl rugă, se aruncă la picioarele lui întrebându-l de ce vindeca pe alții și pe copilul ei nu vroia să-l vindece? Îl imploră în numele lui Christos. Părintele Sergiu răspunzându-i că numai Dumnezeu singur putea să vindece ea îi spuse că nu-i cerea de cât să-și atingă copilul cu mâna și să se roage. Părintele Sergiu refuză și intră în chilie. Dar a doua zi (era toamnă și nopțile începuseră a fi reci), eșind din chilie ca să-și aducă apă, văzu din nou pe aceeași femeie cu copilul ei, un băiat slab de paisprezece ani, și auzi aceleași implorări. Părintele Sergiu își aduse aminte de parabola judecătorului nedrept, și cu toate că până acum nu se îndoise că trebuia să refuze, începu să se roage până ce în sufletul lui hotărârea se zămisli. Această hotărâre fu că trebuia să asculte de rugăciunea femeii, că credința ei îi putea scăpa copilul și că el, Părintele Sergiu, nu era în cazul acesta de cât uncaia aleasă de Dumnezeu. Și, înaintând către mamă, părintele Sergiu îi îndeplini dorința.

Iși puse mâna pe capul copilului și începu să se roage.

Muma plecă cu copilul ei și peste o lună copilul era vindecat. Atunci, sora puterii vindecătoare a Sfântului Sergiu, cum i se zicea acum, se răspândi pretutindeni.

De-atunci, nu trecu săptămână fără ca bolnavi să nu vină la Tata Sergiu, și de oare ce nu refuzase pe unii, n'avea curajul să refuze nici pe ceilalți. Întindea mâna și se ruga. Unii se vindecau, și gloria părintelui Sergiu se înalță din ce în ce mai mult. Astfel trecuseră șapte ani în mănăstire și trei-sorezeze în singurătate. Tata Sergiu avea înfățișarea unui bătrân; barba îi era lungă și albă, dar părul, deși rar, era încă negru și buclat.

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apărea Duminică viitoare.

Ilustrația noastră colorată

Catastrofa vaporului „Erzsébet Kiralyne” pe Dunăre

O mare nenorocire s'a întâmplat zilele trecute pe Dunăre. Vaporul unguresc „Erzsébet Kiralyne” care plecase din Sulina cu numeroși pasageri în susul Dunărei, ajungând în dreptul localității Rasova, în sus de Cernavoda, s'a aprins bucătăria, de unde focul a cuprins întreg vaporul. Numeroși pasageri, surprinși în toată noaptea, au sârit în Dunăre ca să scape. Mulți dintre ei s'au înecat. Mecanicul și un chelner au fost carbonizați. Pasagerii cari au scăpat, și-au pierdut întreg avutul. Intre cei înecați se află și Marin Dumitrescu, voiajorul fabricii de bere din Azuga și Bacruban, șeful ocoului silvic din Ostrov.

Pasagerii a'vați au intentat proces societății ungare de navigațiune cerând despăgubiri.

Ilustrația noastră de azi reprezintă catastrofa vaporului „Erzsébet Kiralyne”.

Hanul blestemat

Pe șoseaua prăfuită care duce de la Alexești la Negrești se iviră doi călători.

Era într'amurg. Soarele scăpăra după grinda cerească și în partea opusă răsărea luna, alba mireasă a nopților. Partea de cer unde soarele se ascunsese părea că arde în foc de rubine.

Aerul începuse a se răcori după o zi de căldură a lunii Iulie.

Cei doi călători mergeau la pasul călului.

— Și zici că nu mai avem mult Traiane? zise unul din ei.

— Aproape suntem ajunși Victore, răspuse celalt cu vocea veselă și glumească; la capătul șoselei este Negreștiul; noi îl trecem cum îți-am mai spus și la marginea pădurii este acel han de care îți-am vorbit.

— Lasă gluma amice, zise celalt, să anul să-ți spun drept, nu prea îmi place ideea ta, ca să ne expunem la cine știe ce neplăcere pentru fantazia de a lumina misterul hanului de la poalele pădurii. Noi singuri vrem să fim răzbuțitorii celor dispăruți... și crezi că vom izbăvi?

— De... așa sper

— Cum?

— Nu vom dormi toată noaptea, stând cu revolverul în mână.

— Aș...

— Te îndoești?...

— Nu de asta... dar dacă sunt mulți acei care fac să dispară călătorii adormiți?

— Crezi?

— Sigur... nu-mi închipui să presupun că toți sătenii... că hanul e vizitat de stăpîni?...

— Nu; dar eu sunt curios. Vreau să văd ce e?

— Rea curiozitate...!

— Fricosule! Acuma când ești aproape, și-a slăbit curajul?

— Nu sunt fricos, ci prudent. Cred că prudența nu e tot una cu frica.

— Aș!... și-am spus: sunt curios și voi merge, tu dacă vrei rămâi.

— Nu crede că nu merg, dar aș vrea să capeți o lecție pentru curiozitatea ta.

— Românul nu se sperie de nimic.

— În război sunt și eu de ideea ta, dar într'un han blestemat, unde nu te poți lupta laolalt cu înșuruboi... mă tem, să-ți spun drept.

— Înainte! dacă vrei să mă urmezi, zise încăpățânatul tânăr.

Și intrară în satul liniștit. Voalul de argint al serei se închisese treptat, treptat. Casele drăguțe înconjurată de pomi și flori își înălțau silueta lor albă în zare.

Se aprindeau lumânările! Și fiecare geam părea un ochi de foc care-și perdea lumina lui în noapte.

Tinerii trecură tăcuți acel sat liniștit unde viața părea un vis din paradis.

Eșiră din sat și apucară drumul spre pădure.

— Iată hanul, spuse nerăbdător aventurosul tânăr, arătând celuilalt cu mâna, lumina roșiatică ce se vedea din depărtare.

— Văd și eu, răspuse el.

Dădură pînă la cailor și în puțina timp se opiră înaintea porții hanului.

— Hei... hangiu... strigară tinerii și imediat eși afară un fel de ovreș pitic, cocoșat și cu perciunți.

— Ce doriți?... îi întrebă.

— Stăm în noaptea aceasta la tine, fiindcă nu ne putem urma drumul înainte că s'a înoptat.

— Bine, bine, zise bătrânul bucuros, poftiți.

Tinerii descălecară și intrară în sala din mijlocul hanului, care servea de bucătărie. Ei se așezară pe două scaune de lemn singurele în odaia aceea cu aspectul așa de urât.

Evreul veni și el în urma lor.

— Cum îi spune hanului Dumitale jupâne, întrebă unul din ei?

— La ospătăria modernă...

— Nu te întrebăm de aceasta, ci cum te cheamă?

— Pi mine că cheamă Moise Moisiu și toți imi spun „jupân Moische”.

— Ei bine jupân Moische al o odae pentru noi?

— Da, da, căci nu am pi nimini ca voi ajor... Merg așa di rău afașerile!...

— Și când prinzi vreun voiajor îi jupoi jupâne? întrebă în zeflema tânărul care se numea Traian.

— Cum...? mormăi sporiat ovreșul.

— Dă-ne repede odaia noastră, zise celalt tânăr nerăbdător.

— Poftiți mă rog... și-i duse într'o odaie joasă și mică; în odaie era un miros greu de vechiu și închis. Iată odaia dumneavoastră mă rog... îi bună și nu costă scump.

— Bine, acum lasă-ne că vrem să dormim; am făcut un drum mare și suntem obosiți, zise celalt pe care-l chema Victor, prefăcându-se în adevăr obosit.

— Fără să măncați?... Dormiți?...

— Avem mai mare nevoie de odihnă de cât de mănecare jupâne, adăugă Traian aruncându-se așa îmbrăcat cum era, pe singurul pat murdar și sărăcăcios ce se afla în odaie.

Și după ce bătrânul hangiu eși din camera cei doi tineri stinseră lampa și-și luară revolverele încărcate.

— Să așteptăm, ziseră cei doi tineri ascunzându-se în partea opusă patului și se ascuseră între perdelele de stambă roșie care acoperea micile ferestre.

Așa stătura ei aproape întreaga noapte și când obosiți de așteptare și nesotun se întrebau dacă nu cumva acelui han, care era groaza tuturilor, i se scornise această poreclă de groază.

Și când erau să se îndrepte spre

pat, deodată auziră un mormăit

Tinerii tăcură și rămaseră pe loc; în acest timp ușa se deschise și în odaie năvăli o undă de lumină.

Întâi intră o formă albă; asculta puțin în odaie și iar eși.

Tinerii o auziră zicând aceste cuvinte:

— „Acum ei dorin, putem să începem”.

Mormăitul iar începu să se audă din ce în ce mai tare și în odaie intră un urs mare de tot; în urma ursului intră iar umbra cea albă.

Ursul se vede că era obișnuit a veni în această cameră căci cum intră se îndreptă spre pat, îl mirosi și începu să mormăiască și mai tare.

Se vede că și umbra aceea albă văzu că patul era gol, că scoase un țipăt.

La acel țipăt intră bătrânul jidov și se opri în prag înspăimântat.

— Ce-i mă rog?...

— M'ai înșelat jidane, se răsti umbra albă, nu sunt aici!...

— Zău nu, mă rog, zise ovreșul tremurând, altfel te-aș fi chemat după obicei, ca să-ți aduc dihania aceea să-ți gâtuie și tu să-ți pungăsești.

Printr'o mișcare furioasă forma albă se descoperi de ceasul alb cu care era învăluită și un țigan fioros cu ochiul de foc și aspra eși de sub ceasul.

— Ai să ai de furcă cu toți ai noștri jupâne, că m'ai mințit, zise fiorosul țigan și se îndreptă spre ușă... dar deodată zgomotul unei arme se auzi și țiganul căzu mort... Erau tinerii care-l împuseră.

Când țiganul căzu scăpă din mână lanțul cu care ținea ursul, care cum se simți slobod și furios că nu găsisse prada obișnuită, se repezi furios asupra jidovului înspăimântat și-l sfășie.

A doua zi de dimineață când primii trecători trecură prin fața hanului de la poalele pădurii se mirară văzând ușa hanului deschisă... curioși intrară în bucătărie și nevăzând pe

nimeni intrară în odaia așa zisă „Pentru voiajori”... Dar imediat se dădură cu groază îndărăt. În mijlocul odăiei zăcea ovreșul grozav mutilat, lângă el era mort ursul și mai departe țiganul.

Curând vestea morții ovreșului se răspândi prin toate împrejurimile și toți ziceau cu groază că cu jupân Moische s'au sfârșit toate crimele ce se făptuiau în hanul blestemat.

Singurii cei doi tineri acum adevărații mister al hanului care era în mâna unei bande de țigani urșari... dar ei după ce împuseră și ursul se suiră pe caii lor și plecară de la acest han de la poalele pădurii... nevrând să fie martori și să descopere această sinistruă taină.

Sofia Al. Goescu

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOALE DE FEMEI

SUB DIRECTIA Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spita elor Floriei

SECTIE SEPARATA pentru BARBATI (hemoroida, hernii, lunor, calcula vesicale, structuri uretrale, etc.)

Strada Sf. Ionia 8, în dosul Teatrului National

— TELEFON 296 —

Supremația în industria ceasornicilor. În sfârșit dobândită. Extraplăt!

Supracelant!

Ceas sur duble

pentru cavaleri

NUMAI LEI 6.45

Are un mecanism bun Anzer care merge 36 ore și o acoperă pe cale electrică de aur 18 carate, garanție pentru mers pe cis 4 ani.

1 bucată lei 6.45, 2 bucati lei 12.50; fie-cărui ceas se adăugă un lanț fin aurit gratis. Ceas de damă la fel, execuție plată și elegantă, lei 6.95. Fără risc, se admite schimbul, eventual se admite banii. Trimite prin ramburs.

Wolker & Mohl, Krakau, No. 21, Austria

DĂRUIM 5.000 INELE LA FEL, DE AUR VERITABIL 14 CARATE

(Controlate și marcate de Stat)

Pentru imediata răspândire a noului nostru catalog de ceasuri, lanțuri și bijuterii de tot felul, trimitem fie-cărui gratis un admirabil inel de aur curat 14 carate contra bonificării de lei 3.50 pentru porto și lucru. Această sumă rugăm a se trimite în mărce postale sau prin mandat și imediat vom trimite inelul descriș franco

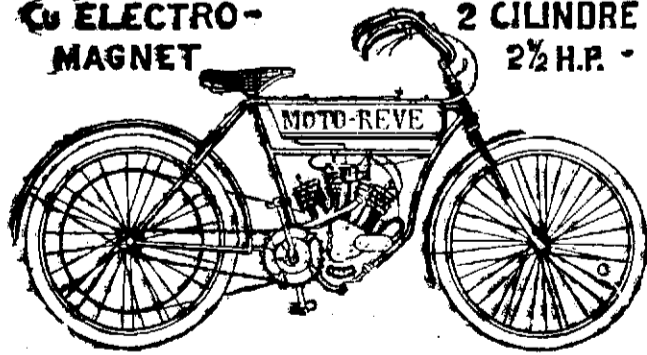
și fără altă cheltuielă — Excerpt Arnold Weiss, Wien 53. Postfach 5.

MOTO-REVE Motocicletă

cu ELECTRO-MAGNET

2 CILINDRE 2 1/2 H.P.

ULTIMA CREAȚIUNE

cea mai perfectă, ușoară, rezistentă, bine construită.

Economă din toate punctele de vedere.

Preferată pentru drumurile noastre

Representant și Depositar

G. Magnani

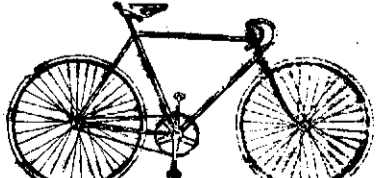
Str. Popa-Tata 71

BUGUREȘTI

TELEFON 23,72

MARE DEPOSIT DE BICICLETE

La „Fran aise” (Marca Diamant)

Bicicletă foarte rezistentă învingătoare a marilor premii din Circuitul Muntenii 1910-1911

Prețul: LEI 150 în sus

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI LA TRAGEREA DIN LUNA NOEMBRIE, 1942

O splendidă Vilă la Sinaia

«VILA NICOLAE», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 8-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O GARNITURA MOBILA DE BAMBU PENTRU SALON

compusă din: 1 canapea, 4 scaune, o masă, o consolă cu oglindă, 2 pedestale cu 2 vase japoneze, cumpărate de la marele magazin «E. A. P. C. I.», Bulevardul Elisabeta, No. 15 (În fața Princiului)

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șos. Mihal-Bravul, 37 și str. Șerbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

Una sufragerie moderna

compusă din: 1 bufet cu marmoră, Sf. Ana, cu geam de cristal pictat, cu oglindă; 1 masă pentru 12 persoane și 6 scaune tapitate și îmbrăcate imitație de piele, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania Americană», strada Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori, lângă Hotel Dacia

Una bucată pânză de borangic alb, de 9 metri; **una bucată pânză** idem, frez, de 4 metri; **Una bucată pânză** idem, bleu, de 5 metri. Cumpărate de la Expoziția Casei Școalelor.

Un serviciu de ceai, de metal alb fin, argintat și garantat, tat că nu înegrește, compus din: 1 tavă frumos ciselată, cu mânere, și 12 pahare într-o formă nouă și elegantă. Acest serviciu este o podoabă pentru orice casă; **O fructieră** de metal fin argintată, înaltă de 30 centimetri și având 3 glaste pentru fructe și un vas pentru flori; **O fructieră** de metal alb imitând exact argintul vechi, înaltă de 37 centimetri și având un vas mare de cristal pentru fructe. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail Frații A. & I. Roller, București, str. Smârdan, No. 35, etajul I.

Un serviciu de cristal pentru înghețată, compus din o cupă mare și 6 farfurioare montate în metal argintat *Christofle V. F. P.*; **Una pungă de argint** veritabil oxidată; **Una fructieră** de metal, argintată, cu 6 cuțite de metal cu lama aurită, pentru desert. Toate aceste obiecte au fost cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Un gramofon cu 6 plăci perfecțion, 1 mandolină italiană, 1 muzică de masă cu manivelă, cu 6 cântece, 1 gitară franceză. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de muzică N. Mischoznik, furnizorul curții regale, strada Colței, No. 7, București.

Una bicicletă elegantă «Sport», cu roți fibro și frână automată prin contra-pedalare. **Una pușcă** de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are patru zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuința atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum. **Una carabină** semi-automată de mare precizie «Pieper», cu tirul garantat precis. Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisman, furnizorul curții regale, 44, calea Victoriei, București.

Una mașină de cusut marca *Compania Americană*, calitate superioară; **Un gramofon**

marca *Melodion*, *Carmen Sylva*, cu două arcuri remontabile în timpul mersului, cu 6 plăci marca *Premier record*. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, gramofoane și biciclete en-gros și en-detail *Compania Anglo-Americană*, strada Carol, 50, București.

Un ceasornic de aur, 14 carate, cu trei capace, pentru dame, marcat de Stat; **2 servicii de argint** pentru ouă, compuse fiecare din câte trei bucați, într-o cutie foarte elegantă; **Una pendulă** elegantă și modernă. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «*Ceasornicaria Colței*», București, strada Colței, No. 31.

1 armonică italiană, 24 clape, 8 basuri și tonuri de oțel; **1 vioară** fină, cu cutia ei; **1 pelerină** de ploae, portativă pe ambele părți. Toate acestea sunt cumpărate de la «*Compania Generală*», mare biuro de importăriune, strada Smârdan, 29, etajul I.

2 ceasornice de aur pentru damă; **Două ceasornice** de aur cu câte trei capace pentru bărbat; **șase ceasornice** de argint; **șase ceasornice** de metal fin argintate, cu câte trei capace; **trei ceasornice** de metal imitând argintul rusesc; **3 coliere-lanțisoare** pentru gât, de argint veritabil; **una geantă** de alpaca veritabilă.

2 costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grimberg*, strada Academiei, No. 23.

Un serviciu de oțel și untdelemn de alpaca veritabil, fin argintat și conținând 3 piese de cristal alb: una de oțel, una de untdelemn, una de muștar, una de sare și una de piper, pe un suport de metal de toată frumusețea.

Una mașină mare de bucătărie «*Ideal*», cu 4 ochiuri, din table de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărat de la cunoscuta fabrică de tinichigerie *Mihail D. Botez*, București, calea Văcărești, 142.

O colecție de legi, compusă din 5 volume, de la d. Ghețu, calea Dorobanților, 100; **una mașină** de călcat pentru croitorie, sistem *Sol-Pop*, ultima perfecțiune; **o vulpe** de teracotă; **20 plachete** argintate, reprezentând pe Regele și Regina.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din *Memoriile Regelui Carol I al României* sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «*Universul*», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concursarea la prețurile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe șase luni 15 și cei pe trei luni, 5. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „*Universului*” nu întrebuințează încasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau personal.